

Посвета протеклим временима

Стоиљковски, Наташа и Предраг Јеремић. *Кашалої сѣарих књиїа Градске народне библиотеке „Жарко Зрењанин“*. Зрењанин: Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“, 2020.

Иван Стојановић
Градска библиотека Вршац
ivanstojanovic76@gmail.com

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ из Зрењанина објавила је, прошле године, *Кашалої сѣарих књиїа* које чува у свом фонду. Аутори, Наташа Стоиљковски и Предраг Јеремић су научној и широј јавности, по први пут, учинили доступним најзначајнија дела која се чувају у њиховој установи.

Описана збирка свој настанак везује за период после Другог светског рата, када се, по оснивању Градске библиотеке, у њу слива велики број књига које су припадале државним институцијама, библиотекама и читаоницама, школама, али и оне које су заплењене из приватних домова. Фонд старе и ретке књиге устројен је као посебна целина 1967. радом и ангажовањем библиотекара саветника Душице Цвејић. Она је израдила и лисни каталог који је бројао 454 библиографске јединице. Проучавајући архиву установе, аутори су дошли до сазнања о пореклу појединих примерака, али се за одређени број и даље не зна како су доспели у њено власништво.

Посебну пажњу аутори су посветили ишчитавању записа, посвета и пописа који се налазе у појединим примерцима, из којих се сазнаје коме су књиге припадале, ко их је читао и коме су биле намењене, разоткривајући интересантну историјску позадину књиге. Каталог описује 79 библиографских јединица, које су праћене и скенираним приказом насловне стране сваког примерка. Опис је урађен применом ISBD(A) стандарда, а принцип ређања грађе у каталогу је азбучни. За сваку јединицу су урађене анотације са карактеристикама сваког примерка.

Хроника свештске историје Себастијана Франка, објављена 1543, најстарија је књига коју ова Библиотека има у свом фонду и описана је у каталогу. Аутора ове монографије, богослова, публицисту, књижевника, штампара, многи сматрају претечом просветитељског покрета у Европи. Проглашен је за јеретика и био је прогањан од стране црквених и грађанских власти.

Стара српска књига, описана у овом издању, обухвата период од 1801. до 1867. године. Дело Атанасија Стојковића *Арисијид и Натшалија* из 1801. најстарије је у овој збирци. У њој се налази неколико издања Доситеја Обрадовића и оригинална дела српских писаца, док је преводна књижевност мање заступљена.

Велику вредност *Кашалоїа* чини и шест регистара: ауторски, насловни, хронолошки, регистар личних имена у записима и печатима, регистар сигнатура, као и преглед печата на књигама. Они пружају значајне информације и олакшавају проучавања грађе.

Истраживање и опис фонда старе и ретке књиге зрењанинске библиотеке реализовани су у сарадњи са Библиотеком Матице српске и део су пројекта заштите ове грађе који је подржало Министарство културе и информисања Републике Србије. До сада су конзервиране и рестауриране 64 библиотечке јединице, а даље активности на заштити и презентације грађе предвиђају његову дигитализацију. Пројектом су обухваћени и фондови других институција културе у граду.